
Klausimai – atsakymai. Naujos taisyklės ir jų taikymas įsigaliojus Komisijos deleguotajam reglamentui (ES) 2019/1122

Nacionaliniai Kioto protokolo registrai

1. Naujajame Reglamente nėra nuostatų apie Kioto protokolo registro sąskaitas („LT“ tipo sąskaitas)/ Kioto vienetus. Ar Kioto registro sąskaitos bus traktuojamos taip pat kaip ES ATLPS¹ sąskaitos („EU“ tipo sąskaitos)?

Reglamento (ES) 2019/1122 nuostatomis bus reglamentuojamos tik ATLPS sąskaitos (ATLPS sąskaitos, kurios yra išvardytos Reglamento I priede). Tuo tarpu esamoms ar naujoms nacionalinių Kioto protokolo registru sąskaitoms (toliau - Kioto sąskaitos) ir toliau bus taikomos Reglamento (ES) Nr. 389/2013 taisyklės.

Nuo 2021 m. sausio 1 d. prasidėjus naujam ES ATLPS laikotarpiui nacionaliniai Kioto protokolo registrai ir juose esančios Kioto sąskaitos ir toliau bus veikiančios.

ES ATLPS sąskaitos

Tarptautiniai kreditai

2. Ar tarptautiniai kreditai galės būti naudojami (iškeičiami į ATL) ir po 2021 sausio 1 d.?

Taip. Iki atsiskaitymo už 2020 m. išmetamųjų teršalų kiekį laikotarpio pabaigos, t. y. iki 2021 m. balandžio 30 d., tinkamus naudoti tarptautinius kreditus bus galima iškeisti į ATL, neviršijant maksimalaus keitimui leistino (nustatyto) skaičiaus.

Iki 2021 m. balandžio 30 d. tinkamus naudoti tarptautinius kreditus bus leidžiama pervesti tarp ATLPS sąskaitų. Iškeitus tarptautinius kreditus į ATL, pastarieji sąskaitoje bus pažymėti kaip trečiojo prekybos laikotarpio kilmės ATL.

3. Ar galiu sąskaitoje laikyti netinkamus naudoti tarptautinius kreditus? Jei ne, kas tuomet su jais atsitiks?

Po 2021 m. gegužės 1 d. tarptautinių kreditų nebebus galima naudoti ES ATLPS, o teisė naudoti tarptautinius kreditus nustos egzistuoti (nepanaudota teisė bus prarasta). Tai

---

¹ ES ATLPS – Europos Sąjungos apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema.

reiškia, jog tarptautinių kreditų pervedimas į ATLPS sąskaitas taps nebeįmanomas. Visgi, netinkamus naudoti tarptautinius kreditus dar bus galima laikyti ATLPS sąskaitose iki 2023 m. liepos 1 d.

Po 2023 m. liepos 1 d. sąskaitų turėtojų, turinčių sukauptą netinkamų naudoti tarptautinių kreditų likutį, bus paprašyta šiuos vienetus pervesti į jiems laikyti skirtą sąskaitą. Jei per 40 darbo dienų po tokio prašymo gavimo dienos vienetai nebus pašalinti iš sąskaitos, nacionalinis administratorius, vadovaudamasis Reglamento (ES) 2019/1122 85 straipsniu, pašalins vienetus iš atitinkamų ATLPS sąskaitų.

Sąskaitos

4. Kokie su sąskaitų tipais susiję pokyčiai laukia naujajame ES ATLPS laikotarpyje?

Nuo 2021 m. sausio 1 d. turimos veikiančios asmens tipo sąskaitos pasikeis į prekybos sąskaitas. Naujų asmens sąskaitų nebebus galima atidaryti. Atkreiptinas dėmesys, jog šis pokytis nebus taikomas Kioto protokolo registre turimoms asmens sąskaitoms, t. y. jos nebus pakeistos į prekybos sąskaitas.

5. Kaip asmens sąskaitos bus pakeistos į prekybos sąskaitas?

Šis pakeitimas bus įvykdytas automatiškai. Asmens sąskaitų turėtojai bus iš anksto informuoti apie būsimus pokyčius. Pažymėtina, jog sąskaitos tipo pasikeitimas neturės jokios įtakos sąskaitų turėtojams ar jų paskirtiems sąskaitų atstovams.

6. Ar prasidėjus 4-ajam ES ATLPS laikotarpiui šiuo metu veikiančių sąskaitų turėtojai turės pagal Reglamento (ES) 2019/1122 nuostatas pateikti naujai reikalaujamus dokumentus?

Ne, išskyrus tuos atvejus, kai pagal naujojo reglamento nuostatas toks dokumentas yra būtinas atitinkamo tipo sąskaitos atidarymui ir kurio iš pradžių nereikėjo pateikti atidarant konkretaus tipo sąskaitą. Ne vėliau nei kitos sąskaitos dokumentų peržiūros metu, nacionalinis administratorius paprašys pateikti trūkstamą dokumentą.

7. Man priklauso veiklos vykdytojo sąskaita. Ar galiu joje laikyti aviacijos ATL?

Taip. Nuo 2021 m. sausio 1 d. veiklos vykdytojo sąskaitos turėjai galės jiems priklausančiose sąskaitose laikyti aviacijos ATL, nepriklausomai nuo tokių ATL išdavimo laikotarpio.

8. Ar numatyti kokie pokyčiai dėl sąskaitos įtraukimo į patikimų sąskaitų sąrašą?

Sąskaitų įtraukimui į patikimų sąskaitų sąrašą ir toliau galios sąlyga turėti du paskirtus įgaliotuosius atstovus: vienas turės inicijuoti įtraukimo veiksmą, o antras – jį patvirtinti. Šiai taisyklei netaikoma jokia išimtis. Tačiau pasikeis su sąskaitos įtraukimo į patikimų sąskaitų

sąrašą įvykdymu susijusi tvarka. Jeigu įprastai sąskaitos įtraukimas į patikimų sąskaitų sąrašą yra užbaigiamas po 7 darbo dienų nuo jo patvirtinimo momento, tai naujajame ATLPS laikotarpyje įtraukimas įsigalios 12:00 val. CET praėjus keturioms darbo dienoms po įtraukimo patvirtinimo momento.

9. Reglamente (ES) 2019/1122 nėra nieko pasakytina apie tikrintojų sąskaitas. Ar yra numatyti pokyčiai, susiję su šio tipo sąskaitomis?

Siekiant išvengti galimo interesų konflikto, tikrintojai negali turėti nei jiems skirtos sąskaitos, nei Sąjungos registre laikyti ATL. Dėl šios priežasties, naujajame ATLPS laikotarpyje tikrintojai bus tik užregistruojami Sąjungos registre. Tuo tarpu visi kiti su tikrintojais ir išmetamųjų teršalų tikrinimu susiję procesai išliks nepakitę.

Sąskaitos atstovai

10. Kokios naujos teisės bus suteiktos sąskaitos atstovams?

Sąskaitos atstovai galės turėti vieną iš žemiau išvardintų su sąskaitomis susijusių teisių:

- ▶ iniciatorius – inicijuoti sandorius ir kitus veiksmus Sąjungos registre;
- ▶ tvirtintojas – tvirtinti sandorius ir kitus veiksmus Sąjungos registre;
- ▶ iniciatorius/ tvirtintojas – inicijuoti ir tvirtinti kito įgaliotojo atstovo inicijuotus sandorius ir veiksmus Sąjungos registre;
- ▶ tik informacijos peržiūros teisės turintis.

Pagal numatytuosius nustatymus, procesams atlikti būtina turėti vieną atstovą su jam deleguotomis inicijavimo teisėmis, antrąjį – su patvirtinimo teisėmis. Jei sąskaitos turėtojas pageidauja, jis gali leisti sąskaitos atstovui, turinčiam teisę inicijuoti (arba inicijuoti ir patvirtinti) procesus, vykdyti sandorius su sąskaitomis, įtrauktomis į patikimų sąskaitų sąrašą, be antrojo asmens patvirtinimo. Tokiu atveju sąskaitos turėtojas turi nacionaliniam administratoriui pateikti tinkamai užpildytą ir pasirašytą dokumentą.

Toks sąskaitos turėtojo pasirinkimas leistų vienam asmeniui atlikti pervedimus į patikimų sąskaitų sąrašo sąskaitas, taip pat įvykdyti ATL atsisakymo ir/ arba ATL panaikinimo sandorius. Visgi, sąskaitos turėtojai turėtų *gerai įvertinti visas aplinkybes ir galimas rizikas* (ypač tai, jog darbo valandomis inicijuoti sandoriai būtų įvykdomi nedelsiant be galimybės juos atšaukti ar grąžinti į pirminę būseną – žiūrėti skiltį “Pervedimai”), kilsiančias iš tokio pasirinkimo.

11. Kiek sąskaitų atstovų bus būtina paskirti norint atidaryti sąskaitą?

Prieš atidarant bet kurio tipo sąskaitą, būsimas sąskaitos turėtojas turės paskirti *du* sąskaitos atstovus, kadangi toks atstovų skaičius leis įvykdyti visus procesus, kurių užbaigimui bus būtinas dviejų asmenų pasirašymas.

Tai reiškia, kad vienam privalės būti paskirtos iniciatoriaus teisės, kitam – tvirtintojo teisės; atitinkamai, vienam arba abiem atstovams galės būti paskirtos dvejopo pobūdžio “iniciatoriaus/ tvirtintojo” teisės.

12. Kiek sąskaitų turėtojų bus reikalinga turėti, kad užtikrinti tinkamą sąskaitos valdymą?

Siekiant užtikrinti tinkamą sąskaitos valdymą, būtina turėti *du* sąskaitos atstovus, vienas iš kurių galėtų inicijuoti sandorius, kitas – patvirtinti kito asmens (atstovo) inicijuotus sandorius. Jeigu dėl tam tikrų priežasčių sąskaitų atstovų skaičius būtų mažesnis nei du, procesų, reikalaujančių dviejų atstovų parašų, nebus galima atlikti. Tokie procesai būtų:

- ▶ visi pervedimai į patikimų sąskaitų sąraše esančias sąskaitas (jei nebuvo pateiktas prašymas atšaukti patvirtinimą, skirtą vykdyti taršos vienetų pervedimo sandorius, žr. 10 klausimą);
- ▶ visi pervedimai į sąskaitas, kurios nėra įtrauktos į patikimų sąskaitų sąrašą (žr. 15 klausimą);
- ▶ sąskaitų įtraukimai į patikimų sąskaitų sąrašą.

13. Kaip keisis sąskaitų atstovų teisės?

2021 m. sausio 1 d. esami sąskaitų įgaliotieji atstovai ir papildomi įgaliotieji atstovai automatiškai bus pakeisti į sąskaitos įgaliotuosius atstovus su jiems pagal nutylėjimą nustatytomis funkcijomis:

- ▶ sąskaitos įgaliotieji atstovai, jei buvo paskirti papildomi įgaliotieji atstovai → taps įgaliotaisiais atstovais, suteikiant “iniciatoriaus” teisę;
- ▶ sąskaitos įgaliotieji atstovai, jei nebuvo paskirtų papildomų įgaliotųjų atstovų → taps įgaliotaisiais atstovais, suteikiant “iniciatoriaus/ tvirtintojo” teisę;
- ▶ sąskaitos papildomi įgaliotieji atstovai → taps įgaliotaisiais atstovais, suteikiant „tvirtintojo“ teisę.

Įgaliotiesiems atstovams, turintiems tik informacijos peržiūros teises, jokių pasikeitimų nebus.

14. Ar įmanoma pakeisti numatytąsias sąskaitos atstovų teises?

Taip. Teisės gali būti pakeistos bet kuriuo metu raštu pateikus prašymą nacionaliniam administratoriui. Pateikiant tokį prašymą, reikia nepamiršti paskyros funkcionalumo, t. y. bent vienas atstovas turi turėti inicijavimo teisę ir bent vienas – patvirtinimo teisę.

(atitinkamai vienam arba abiem atstovams galės būti paskirtos dvejopo pobūdžio “iniciatoriaus/ tvirtintojo“ teisės).

Sandoriai

15. Ar iš veiklos vykdytojo / orlaivių naudotojo sąskaitos galėsiu inicijuoti ATL pervedimą į sąskaitą, neįtrauktą į patikimų sąskaitų sąrašą?

Pagal pirminius nustatymus, veiklos vykdytojo / orlaivių naudotojo sąskaitų įgaliotieji atstovai negalės inicijuoti ATL pervedimų į sąskaitas, neįtrauktas į patikimų sąskaitų sąrašą.

Tačiau šis nustatymas galės būti pakeistas, jei veiklos vykdytojo / orlaivių naudotojo sąskaitos turėtojas nacionaliniam administratoriui pateiks užpildytą ir tinkamai pasirašytą nustatytos formos pareiškimą (sprendimą perversi ATL į sąskaitas, neįtrauktas į patikimų sąskaitų sąrašą). Tokiu atveju visiems sandoriams (ATL pervedimas į sąskaitas, neįtrauktas į patikimų sąskaitų sąrašą) atlikti reikės dviejų sąskaitos įgaliotųjų atstovų: vieno atstovo su jam deleguotomis teisėmis inicijuoti sandorį, antrojo – su deleguotomis teisėmis jį patvirtinti.

16. Sandorių įvykdymo atidėjimas

Pavedimai atliekami į sąskaitas, ĮTRAUKTAS į patikimų sąskaitų sąrašą		
Sandoris patvirtinamas (arba tik inicijuojamas, jei patvirtinimas nereikalingas)	Sandoris įvykdomas	Galimas sandorio atšaukimas
darbo dienomis 11.00 val. – 17.00 val.	Iš karto	Ne
darbo dienomis 17.00 val. – 11.00 val.; savaitgaliais ir oficialiomis švenčių dienomis	artimiausią darbo dieną 11.00 val.	Taip
Pavedimai atliekami į sąskaitas, NEĮTRAUKTAS į patikimų sąskaitų sąrašą		
Sandoris patvirtinamas	Sandoris įvykdomas	Galimas sandorio atšaukimas
darbo dienomis iki 13.00 valandos	artimiausią darbo dieną 13.00 val.	Taip

darbo dienomis po 13.00 valandos; savaitgaliais ir oficialiomis švenčių dienomis	artimiausią antrą darbo dieną 13.00 val.	Taip
---	---	------

17. Kiek mažiausiai įgaliotųjų atstovų reikia, kad būtų atliktas sandoris?

Jei pervedimai atliekami į sąskaitas, **įtrauktas** į patikimų sąskaitų sąrašą:

► Reikalingas vienas įgaliotasis atstovas, turintis teisę inicijuoti sandorius, ir kitas – turintis teisę patvirtinti sandorius (atitinkamai vienas arba abu atstovai gal turėti paskirtas dvejopo pobūdžio “iniciatoriaus/ tvirtintojo” teises).

Galimos pasirenkamų vaidmenų kombinacijos, pvz.:

- „iniciatorius“ + “tvirtintojas”;
- „iniciatorius“ + “iniciatorius/ tvirtintojas”;
- „tvirtintojas“ + “iniciatorius/ tvirtintojas”;
- “iniciatorius/ tvirtintojas”+ “iniciatorius/ tvirtintojas”.

► Jei sąskaitos turėtojas paprašė panaikinti patvirtinimo reikalavimą : reikalingas tik vienas įgaliotasis atstovas, turintis „iniciatoriaus“ arba “iniciatoriaus/ tvirtintojo“ teisę.

Jei pervedimai atliekami į sąskaitas, **nejtrauktas** į patikimų sąskaitų sąrašą (*tik tuo atveju, jei nacionaliniam administratoriui buvo pateiktas užpildytas ir tinkamai pasirašytas nustatytos formos pareiškimas*):

► reikalingas vienas įgaliotasis atstovas, turintis teisę inicijuoti sandorius ir kitas – turintis teisę patvirtinti sandorius (galimos pasirenkamų vaidmenų kombinacijos išvardintos pirmame šio klausimo punkte). **Šiai taisyklei netaikoma jokia išimtis.**

Sąskaitų įtraukimas į patikimų sąskaitų sąrašą:

► reikalingas vienas įgaliotasis atstovas, turintis teisę inicijuoti sandorius ir kitas – turintis teisę patvirtinti sandorius (atitinkamai vienas arba abu atstovai gal turėti paskirtas dvejopo pobūdžio “iniciatoriaus/ tvirtintojo” teises).

18. Ar keičiasi sandorių inicijavimo tvarka?

Iki šiol sąskaitų turėtojai turėjo galimybę inicijuoti ATL pervedimą į patikimų sąskaitų sąrašą esančią sąskaitą be papildomo įgaliotojo atstovo patvirtinimo.

Pagal numatytuosius nustatymus, nuo 2021 m. sausio 1 d. patvirtinimo reikalavimas bus taikomas visoms sąskaitoms ir visiems pervedimams. Tačiau sąskaitų turėtojai turės galimybę nacionaliniam administratoriui pateikti prašymą panaikinti patvirtinimo reikalavimą, taikomą pervedimams į patikimų sąskaitų sąrašą esančias sąskaitas. Tai reiškia,

kad vienas įgaliotasis atstovas, turintis teisę inicijuoti sandorius (arba turintis dvejojo pobūdžio "iniciatoriaus/ tvirtintojo" teisę), galės atlikti tokį pervedimą vienas.

Atkreipiame dėmesį, kad pervedimams į sąskaitas, kurios nėra įtrauktos į patikimų sąskaitų sąrašą, visada reikia kito įgaliotojo atstovo patvirtinimo.

19. Ar keičiasi ATL atsisakymo ir ATL panaikinimo tvarka?

Atliekant ATL atsisakymo (atsiskaitymo) ir ATL panaikinimo veiksmus Sąjungos registre, įgaliotiesiems atstovams bus taikomos tos pačios taisyklės, kaip ir atliekant ATL pervedimą į patikimų sąskaitų sąraše esančias sąskaitas.

Tai reiškia, kad pagal pirminius nustatymus, šiems pervedimams atlikti yra būtini du sąskaitos įgaliotieji atstovai, tačiau sąskaitos turėtojas gali nacionaliniam administratoriui pateikti prašymą panaikinti patvirtinimo reikalavimą.

20. Kas yra dvišalis sandoris (angl. *bilateral transaction*)?

Šis sandoris numatytas Reglamento (ES) 2019/1122 55 str. 4 d.

Inicijuojant bet kokį ATL pervedimą Sąjungos registre reikalaujama, kad įgaliotasis atstovas nurodytų, ar tas pervedimas reiškia užbiržinę (angl. OTC) prekybą, vykdomą tarp dviejų subjektų be tarpininkų, t. y. kuomet sandoris nėra registruojamas rinkos prekybos vietoje arba jo tarpuskaitos neatlieka pagrindinė sandorio šalis.

Pervedimai tarp skirtingų to paties sąskaitos turėtojo sąskaitų neturėtų būti nurodomi kaip "dvišalis sandoris".

21. Ar šiuo metu sąskaitoje turimus ATL galėsiu panaudoti po 2021 m. sausio 1 d.?

Taip. ATL, išduoti trečiuoju ES ATLPS prekybos laikotarpiu (2013–2020 m.), galioja neribotą laiką. Nuo 2021 m. sausio 1 d. turimi ATL Sąjungos registre galės būti naudojami taip pat, kaip ir anksčiau.

22. Ar skiriasi ATL, išduotų trečiuoju prekybos laikotarpiu (2013–2020 m.), ir ATL, išduotų ketvirtuoju prekybos laikotarpiu (2021–2030 m.), naudojimas?

2021–2030 m. išduoti ATL atsiskaitymui galės būti naudojami tik už 2021 m. ir vėlesnių metų emisijas.

2013–2020 m. išduoti ATL galės būti naudojami be apribojimų.

Atliekant ATL pervedimo sandorį ar ATL panaikinimo veiksmą, jokių skirtumų tarp skirtingais laikotarpiais išduotų ATL nėra.

Šveicarijos šiltnamio efektą sukeliančių dujų registre išduoti ATL yra lygiaverčiai ES ATLPS ATL. Kadangi Šveicarijos ATL taipogi bus pažymėti, nurodant taršos vienetų kilmės periodą, galios tokios pačios ATL panaudojimo taisyklės kaip ir ES ATLPS kilmės ATL vienetams.

23. Kaip atskirsiu sąskaitoje laikomus ATL, jei kartu bus laikomi skirtingais laikotarpiais (2013–2020 m. ir 2021–2030 m.) išduoti ATL?

Sąjungos registre bus pažymėta, kuriam ES ATLPS laikotarpiui buvo išduotas konkretus taršos leidimas, o atliekant ATL pervedimo sandorį bus galima pasirinkti, kuriame laikotarpyje išduotus ATL norima pervesti (pervesti į kitą sąskaitą, atsisakyti, panaikinti).

ID	Account Holder Name	Account Name	Account Status	Account Type
	grtye	TRA_ACC_TC2_2AR_1AAR-NO_TAL	Open	Trading Account

ETS Allowances
ISIN Code

Unit Type	ETS Phase*	Balance	Reserved for transaction
EU General Allowance (EUA)	3	19,800	800
EU General Allowance (EUA)	4	1,000	0
Total:		20,800	

(*) Issuance Phase

24. Turiu veiklos vykdytojo sąskaitą. Ar galėsiu atsisakyti aviacijos ATL?

Už 2020 m. emisijas veiklos vykdytojams dar nebus galima atsiskaityti aviacijos ATL. Tačiau už 2021 m. ir vėlesnių metų emisijas veiklos vykdytojai galės naudoti aviacijos ATL atsiskaitymui.

25. Ar bus įmanoma atšaukti per klaidą inicijuotus sandorius?

- ▶ Įmanoma atšaukti sandorius, kurių įvykdymui taikomas atidėjimas. Tokiu atveju sandorio atšaukimo terminas yra dvi valandos iki sandorio įvykdymo valandos (žr. į 16 klausime pateiktą lentelę).
- ▶ Neįmanoma atšaukti sandorių, kurie įvykdomi iš karto (t. y. pervedimai, atlikti darbo dienomis 11.00 - 17.00 val. į patikimų sąskaitų sąrašė esančias sąskaitas).

26. Pastebėjau, kad pervedimas iš mano sąskaitos buvo inicijuotas sukčiaujant. Ką tokiu atveju turėčiau daryti?

Jei sandoriui taikomas atidėjimo terminas (pervedimai į sąskaitas, kurios nėra įtrauktos į patikimų sąskaitų sąrašą), apie tai turi būti informuojamas nacionalinis administratorius ir kompetentinga nacionalinė teisėsaugos institucija ir sandoris turi būti atšaukiamas. Jei sandoris jau įvykdytas, apie jį turi būti pranešta nacionaliniam administratoriui, kad šis galėtų imtis visų būtinų ir įmanomų priemonių.

Duomenų apsauga

27. Kiek laiko bus saugomi mano asmens duomenys?

Asmens duomenys, kaip juos apibrėžia Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas ([Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas \(ES\) 2016/679](#)), saugomi penkerius metus po to, kai fizinis asmuo yra išregistruojamas (pašalinimas) iš Sąjungos registro.

Po penkerių metų šie duomenys tampa prieinami tik Sąjungos registro vyriausiajam administratoriui ir gali būti naudojami tik ikiteisminio tyrimo tikslais. Pasibaigus šiam pratęstam laikotarpiui, asmens duomenys pašalinami iš Sąjungos registro.

28. Kas nutinka pasibaigus asmens duomenų saugojimo laikotarpiui?

Pasibaigus penkerių metų saugojimo laikotarpiui, asmens duomenys bus visiškai anonimizuoti, o Europos Sąjungos [sandorių žurnalo viešoje interneto svetainėje](#) bus patalpintas atitinkamas įrašas apie tai.

29. Norėčiau, kad mano kontaktiniai duomenys būtų viešai prieinami. Ar tai įmanoma?

Sąskaitos turėtojas, nusprendęs viešinti savo telefono numerį ir el. pašto adresą, pateikia oficialų prašymą nacionaliniam administratoriui ir jo duomenys paskelbiami Europos Sąjungos [sandorių žurnalo viešoje interneto svetainėje](#).